

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

A parlagfű elleni védekezési kötelezettségről és a védekezési lehetőségekről, problémákról dióhéjban.

A parlagfű elleni védekezés Magyarországon kiemelt jelentőségű, szigorú törvényi szabályozás alatt áll. E szigorú szabályozás oka abban rejlik, hogy a parlagfű nemcsak a mezőgazdasági, nemzetgazdasági kártétele miatt kiemelt fontosságú hanem azért mert, a társadalom közel 20%-nál egészségügyi problémát, allergiát okoz. A védekezés nehézsége épp e szabályozás szigorúságából adódik mivel, itt nem elég, nem elfogadható a növény gyérítése vagy a gazdasági kártételi szint közelében tartása illetve megtűrése azokon a területeken ahol gazdasági kárt nem okoz, hanem mindenütt a teljes elpusztítására kell törekedni. Ezért a parlagfű tökéletes kiirtása, sokkal több anyagi erőforrást, nagyobb szakmai tudást és odafigyelést igényel mint a gyomnövények általában.

A védekezési kötelezettség jogszabályi háttérét az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI törvény (továbbiakban: Éltv.) 17. § (4) bekezdése teremti meg mely kimondja, hogy: „A földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.” A törvény végrehajtására létrehozott a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 2.§ (1) bekezdés d pontja az alábbiak szerint erősíti meg : *A földhasználó és a termelő köteles védekezni, különösen a parlagfű (Ambrosia artemisiifolia) ellen, továbbá a 2.§ (2) pontja előírja, hogy a parlagfű irtását a virágzása előtt végre kell hajtani.*

A védekezési kötelezettség elmulasztása vagy éppen a sikertelen védekezés esetén jogszabályi szankciókkal kell szembenézni. A jogszabály alapvetően két szankciótípust alkalmaz egyrészt az állami védekezést mely a helyszíni ellenőrzést követően kerül elrendelésre illetve végrehajtásra az Éltv. 50.§ (1) bekezdése alapján. Az állami védekezés költsége a jogsértő földhasználót illetve földhasználókat, belterületen az ingatlan tulajdonosát terheli. Külterületen az illetékes Megyei Kormányhivatal Növény-és Talajvédelmi Osztálya belterületen az illetékes önkormányzat jegyzője rendeli el a közérdekű védekezést. Másrészt a bírság kerül kiszabásra az Éltv. 60.§ (1) bekezdés c pontja alapján. A bírságtétel mértékéről az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről szóló 194/2008. (VII. 31.) Korm. rendelet 3-6. § illetve a rendelet 1. sz. melléklet A, pontjának a c, alpontja rendelkezik. Ezen a ponton fontos ismét megemlíteni, hogy bel illetve külterületen a jogszabály a bírság esetében is eltérő mértékben kerül megállapításra. Itt minkét esetben az illetékes Kormányhivatal Növény-és Talajvédelmi Osztálya az eljáró szerv. A bírságtétel mértékének megállapítása során fontos szempont:

- belterületen vagy külterületen került a fertőzött terület felvételre,
- a fertőzött terület nagyságától (terület nagyságtól függően sávosan változik a bírságtétel),

- külterületen a parlagfűvel fertőzött terület borítottságának átlagától (ha 10%-ot nem haladja meg akkor a sávminimumot, ha viszont az 50%-ot meghaladja akkor a területre előírt sáv maximumot kell adni).
- Fontos megjegyezni, hogy nem állapítható meg a károsítóval való fertőzöttség, amennyiben a szántó vagy kert művelési ágban nyilvántartott és ténylegesen megművelt területen a károsító felületi borítottságának átlaga az 5%-ot nem haladja meg

A parlagfű elleni védekezés problémái a különböző kultúrákban, termőhelyeken egyéb területeken az előző évek tapasztalatai alapján.

A parlagfű elleni védekezés során célszerű külön kezelni a mezőgazdasági területeket és az elhanyagolt ipari, közterületeket, ruderaliákat illetve egyéb olyan területeket ahol mezőgazdasági tevékenység nem folyik.

A mezőgazdasági területeken illetve kultúrákban sokkal összetettebb a parlagfű elleni védekezés. A jelentősebb szántóföldi kultúrák közül az napraforgó talán az egyik legproblematisabb ezen a téren. A napraforgó gyomirtási technológiája az utóbbi években sokat fejlődött az imazamox illetve a tribenuron-metil rezisztens fajták megjelenésével. A parlagfű elleni teljes körű védelmet azonban ezen technológiák sem képesek önmagukban biztosítani, erős fertőzöttség esetén szükséges a fluorkloridon hatóanyaggal végzett preemegens kezelés majd ezt követően az előbb említett hatóanyagokkal a rásegítő állománykezelés. Ez a technológia kielégítő hatékonyságot biztosít az átlagos években. Sajnos ez a technológia nem olcsó és épp ezért a gyenge termőképességű parlagfűvel erősen fertőzött zömében homok területeken csak részben használják, vagy épp valamilyen olcsóbb hatóanyaggal próbálják helyettesíteni.

A kukoricában a parlagfű elleni hatékony védekezéshez több hatóanyag is rendelkezésre áll ezért a védekezés jó hatékonysággal végezhető.

Az őszi és tavaszi kalászosokban is több hatóanyag is rendelkezésre áll a hatékony védekezéshez, de ebben az esetben a tavaszi gyomirtást követően kelt növények a betakarítás utáni megjelenése okoz tarlón problémát. A virágzó parlagfüves tarló jelensége a betakarítógépek vágási magasságából „tarlómagasság” adódik mivel a parlagfüvet a kombájn a nyugvó hajtásrügyek felett vágja el, ennek hatására oldalhajtások képződnek melyek a tenyészidőszak ezen szakaszában azonnal virágot hoznak. Ez nem fordulhat elő ha a tarlóművelést időben elvégzik adott esetben meg is ismétlik.

Gyümölcsösökben is általános probléma a parlagfű és a kanadai betyárkóró tömeges megjelenése. A védekezés itt jellemzően a totális gyomirtó szerek és a mechanikai művelés kombinációján alapul. A védekezéseket az érés közeledtével (mind a kémiai és a mechanikai) elhagyják, vagy a mechanikai épp betakarítás előtt még elvégzik. Sokszor ebben az időszakban erősödnek meg a túlélő példányok és fa méretűvé nőnek.

A kiskultúrák engedélyezett növényvédő szer listája még mindig szűkös annak ellenére, hogy a Nebih komoly erőfeszítéseket tesz az engedélyezés terén. A parlagfű elleni védekezés gerince itt továbbra is a mechanikai „kézi” munkán alapul.

Külvárosi kertek, zárt kertek bolygatott hobbi ingatlanok. Igazán ezek a problémások, mivel kellően közel vannak a városokhoz, a tulajdonosaik csak időszakosan lakják, művelik épp ezért ideális a parlagfű számára. Itt a legnagyobb probléma az, hogy egy erőltetett kertészkedés folyik a legtöbb esetben sem folyamatos a gyomlálás, gyomirtás nem folyik. Mivel minden évben egyszer megművelik a területet a kaszálás sem lehetséges. Ez egy nagyon problémás terület.

A ruderalis, nem mezőgazdasági területeken a parlagfű elleni védekezés továbbra is a mechanikai védekezésen többnyire kaszáláson alapul. Egyes területeken a kémiai gyomirtás is elterjedt, hatékony. A kaszálásos technológia amennyiben rendszeresen végzik hosszútávon jó eredménnyel működik. A kaszálások során a parlagfű visszaszorulásával a tarackos fűvek átveszik az életteret és kiszorítják a parlagfűvet ebből következően csak olyan helyen van értelme ahol a fűfélék megtelepedhetnek. A kaszálás hatékonyságát gyakran az rontja el, hogy vagy túl korán, vagy túl későn végzik el vagy sokszor csak egy július elsejei művelet az egész.

Összességében a védekezési módokkal kapcsolatban megállapítható, hogy a védekezés sikerét illetve sikertelenségét az anyagi, emberi erőforrások időbeni, folyamatos rendelkezésre állása vagy éppen a hiánya határozza meg. A leggyakoribb probléma az hogy, az útszéleken július közepén, végén megállnak a kaszálások illetve a gyümölcsösökben a betakarítást követően elmaradnak a védekezések. A szántóföldön a kalászosok betakarítását követően gyakran megkésnek a tarlóhántással illetve kisparcellák estében legtöbbször el sem végzik.

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara